

ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ

ВЪВЕДЕНИЕ В ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ (ИИ) *ARTIFICIAL INTELLIGENCE – AI*

- **Какво е Изкуствен Интелект (ИИ) – Artificial Intelligence (AI)?**
- **Основни понятия, концепции и технологии в областта на Изкуствения Интелект. Видове ИИ.**
- **История и развитие на ИИ (AI)**
- **Приложения и възможности на ИИ**

Моля, отговорете на въпроса:

- ▶ **Използвали ли сте някакво приложение на Изкуствения Интелект до сега?**

ПРЕДИ ДА ЗАПОЧНЕМ...

- Интернет търсачката на Google
- Превод на текстове - Google Translate
- Стрийминг услугата YouTube
- Телефон с функция за лицево разпознаване - Face ID на iPhone
- Навигация и пътуване - Google Maps, Apple Maps
- Умни асистенти - Siri на Apple, Google Assistant, Alexa на Amazon и Cortana на Microsoft
- Домашната прахосмукачка робот
- Умни часовници и телемедицина
- Тагване на лица и обекти във фотографии

НАЙ-ЧЕСТИТЕ СЛУЧАИ В КОИТО СЕ
СБЛЪСКВАМЕ С AI

СПОРЕД РЕЧНИКА:

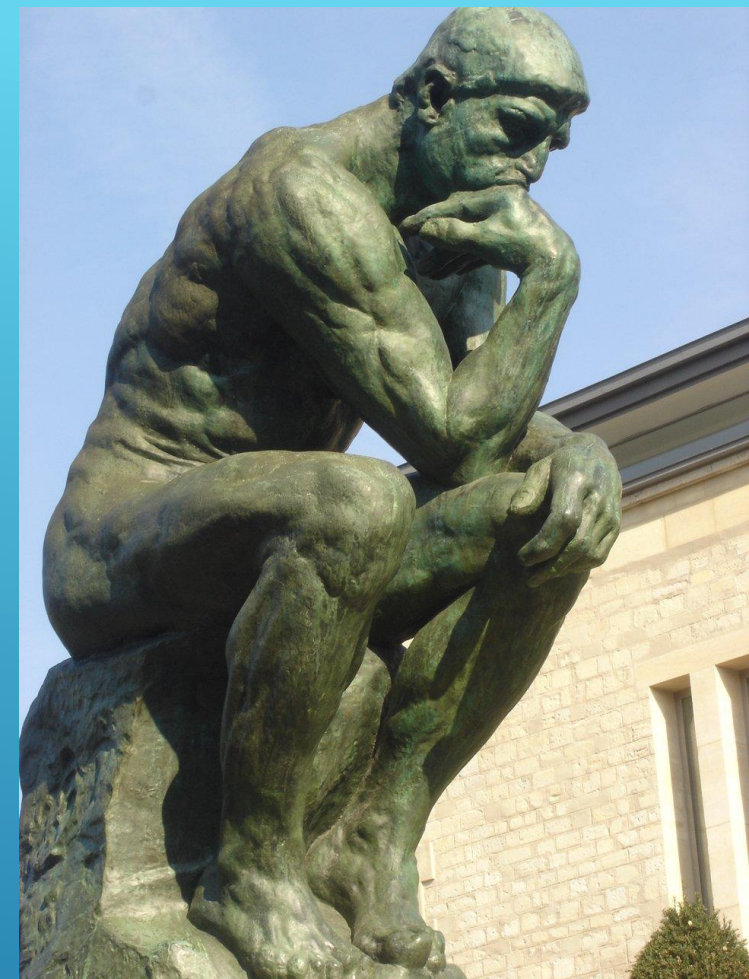
- ▶ **ИНТЕЛЕКТ** - Съществително нарицателно име, мъжки род
  1. Мислителните способности на човека; ум, разум, разсъдък.
  2. Ниво на развитие на мозъчната дейност на индивида
- ▶ **Синоними**
  - ум, разум, разсъдък, мисъл
  - мисловна способност
  - умствени способности
  - интелигентност, въображение

Какво е интелигентност?

- ▶ Към днешна дата единна дефиниция за интелигентност няма. Проблемът е, че онова, което наричаме интелигентност във всекидневието, включва разнородни когнитивни способности, които са локализирани в мозъка.

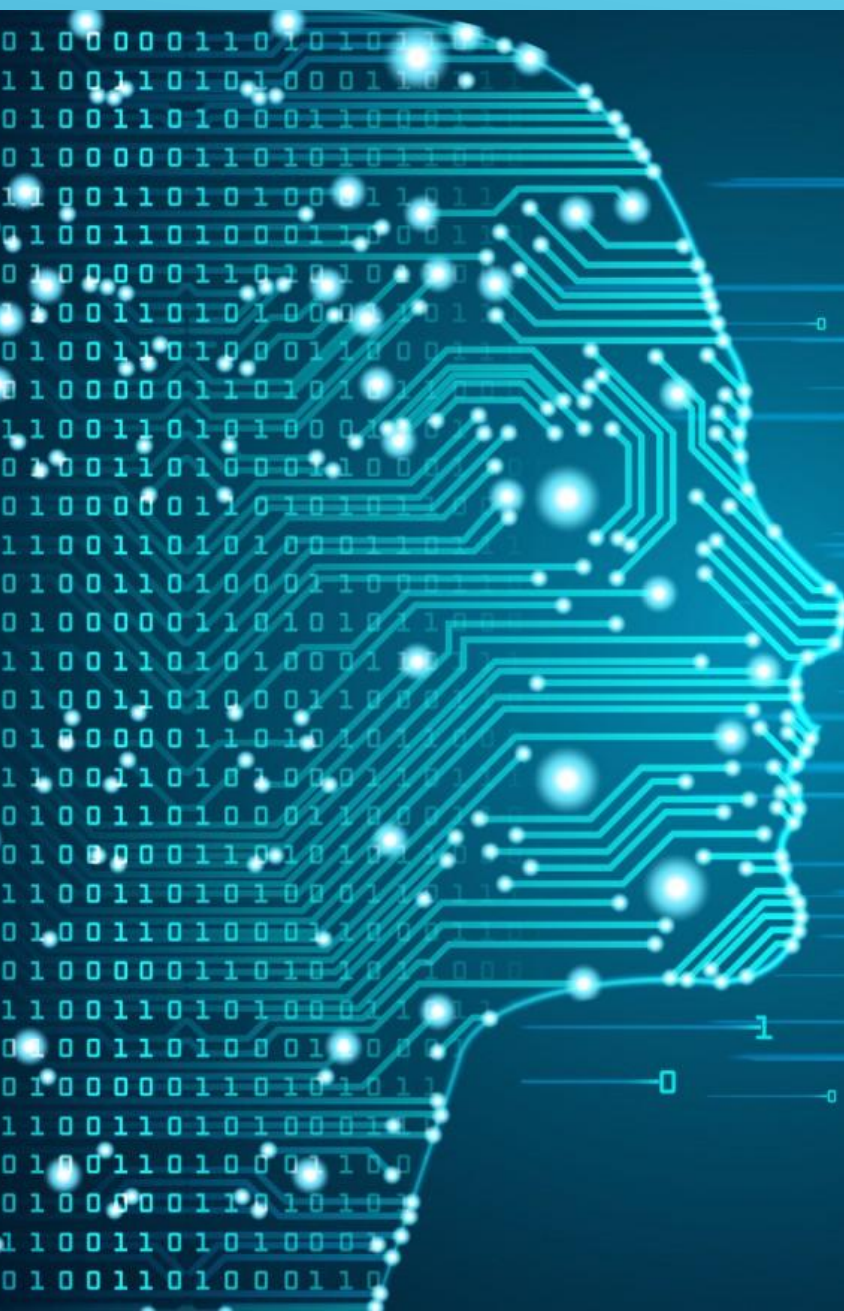
Може би, най-точното и общо определение, което можем да намерим, е „способността да учим, мислим и адаптираме“.

- ▶ **КАКВО Е ЧОВЕШКИЯТ ИНТЕЛЕКТ?**

Статуята „Мислителят“
Огюст Роден

КАКВА Е ТЕОРИЯТА НА КОЯТО СЕ БАЗИРА ИИ?

ТЕОРИЯТА НА ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ СЕ ОСНОВАВА НА ХИПОТЕЗАТА, ЧЕ ОСНОВНО ЧОВЕШКО КАЧЕСТВО КАТО ИНТЕЛИГЕНТНОСТТА, МОЖЕ ДА БЪДЕ ОПИСАНО С ДОСТОВЕРНА ТОЧНОСТ, ТАКА ЧЕ ДА БЪДЕ СИМУЛИРАНО ОТ МАШИНА.

КАКВО Е И КАКВО НЕ Е ИИ?

ТОЗИ ВЪПРОС НЕ Е НИКАК ЛЕСЕН!

► Причина 1: Няма официално прието определение

Дори учените в областта на ИИ не предлагат точно определение на понятието. По-скоро областта търпи постоянно предефиниране с изключването на някои теми от нея и с включването на нови.

► Причина 2: Влиянието на научната фантастика

Объркването относно смисъла на ИИ се задълбочава заради версиите на понятието, лансирани в различни литературни и кинематографични научнофантастични произведения.

КАКВО Е И КАКВО НЕ Е ИИ?

ПРИЧИНА 3: ТОВА, КОЕТО Е НА ПРЪВ ПОГЛЕД ЛЕСНО, ВСЪЩНОСТ Е ТРУДНО...

ТРУДНО РАЗБИРАМЕ КАКВО Е ИИ И ПОРАДИ ФАКТА, ЧЕ Е СЛОЖНО ДА РАЗГРАНИЧИМ КОИ ЗАДАЧИ СА ЛЕСНИ И КОИ — ТРУДНИ.

ПРИМЕР: ОГЛЕДАЙТЕ СЕ ОКОЛО СЕБЕ СИ И ВЗЕМЕТЕ НЯКАКЪВ ПРЕДМЕТ – ИЗГЛЕЖДА ЛЕСНО, НАЛИ? СЕГА СЕ ЗАМИСЛЕТЕ, ВСЪЩНОСТ КАК ГО НАПРАВИХТЕ? А КАК ДА ОБУЧИМ РОБОТ ДА НАПРАВИ СЪЩОТО?

... А НЕЩАТА, КОИТО НИ СЕ СТРУВАТ ТРУДНИ, ВСЪЩНОСТ СА ЛЕСНИ.

ИГРАТА НА ШАХ И РЕШАВАНЕТО НА МАТЕМАТИЧЕСКИ ЗАДАЧИ МОЖЕ ДА ИЗГЛЕЖДАТ МНОГО ТРУДНИ, ЗАЩОТО ОВЛАДЯВАНЕТО ИМ ИЗИСКВА ГОДИНИ НА УПРАЖНЯВАНЕ, ПОЛЗВАНЕ НА „ВИСШИТЕ НИ СПОСОБНОСТИ“ И СЪСРЕДОТОЧЕНО И СЪЗНАТЕЛНО ОБМИСЛЯНЕ НА ВСЕКИ ХОД.

ПРИМЕР: ВСЪЩНОСТ ИГРАТА НА ШАХ Е МНОГО ПОДХОДЯЩА ЗАДАЧА ЗА КОМПЮТРИТЕ, КОИТО МОГАТ ДА СПАЗВАТ ОТНОСИТЕЛНО ЕЛЕМЕНТАРНИ ПРАВИЛА И ДА ИЗЧИСЛЯВАТ МНОГО АЛТЕРНАТИВНИ ПОРЕДИЦИ ОТ ХОДОВЕ СЪС СКОРОСТ МИЛИАРДИ ИЗЧИСЛЕНИЯ В СЕКУНДА. ПРЕЗ 1997 СУПЕРКОМПЮТЪРЪТ DEEP BLUE IBM ПОБЕДИ СВЕТОВНИЯТ ШАМПИОН ГАРИ КАСПАРОВ.

ДАВАХТЕ ЛИ СИ СМЕТКА, ЧЕ ЗА МАШИНАТА ПО-ТРУДНО ОТ ИГРАТА НА ШАХ, ЩЕ СЕ ОКАЖЕ ХВАЩАНЕТО НА ФИГУРИТЕ И ПРИДВИЖВАНЕТО ИМ ПО ДЪСКАТА БЕЗ ДА ПАДАТ!

- ▶ Изкуственият интелект (ИИ; на английски: artificial intelligence, AI) е интелектът, демонстриран от компютри, за разлика от естествения интелект, демонстриран от животни и хора. Това е науката за концепциите, които правят възможно компютрите да извършват задачи, които могат да бъдат разглеждани като интелигентни. Изкуственият интелект при поставяне на задача има способност да анализира обкръжаващата го среда и да предприема действия, които увеличават възможността за постигане на определени цели. Изучаването на възможностите за създаване на такива програми или устройства, наричани интелигентни агенти, е предмет на обособен дял от информатиката.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА AI

- Изкуственият интелект (ИИ) е област от информационните технологии, която се занимава с създаването на компютърни системи и програми, които могат да изпълняват задачи, които обикновено изискват човешки интелект и способности. Това включва способности като разбиране на естествен език, разпознаване на образи, взимане на решения, обучение от опит и много други.
- Изкуственият интелект (AI) е интелектът, показван от машини или компютърни системи, симулиращи подобни на човек когнитивни процеси. С прости думи, изкуственият интелект позволява на машините да учат, анализират данни и да изпълняват задачи, като революционизират множество аспекти от ежедневието ни.

ОЩЕ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЗА AI

- ▶ **1. Интелигентност:** В контекста на изкуствения интелект, интелигентността се отнася до способността на системата да извършва разумни и целенасочени действия, които са подобни на тези на човешкия разум.
- ▶ **2. Обучение:** Обучението в изкуствения интелект се отнася до способността на системата да подобрява своите резултати или предсказания, като използва опита си с данните. Това включва методи като обучение с учител, без учител и усиляно обучение.
- ▶ **3. Решаване на проблеми:** Решаването на проблеми в изкуствения интелект включва използването на алгоритми и методи, които позволяват на системата да намира оптимални или приблизителни решения на дадени проблеми или задачи.
- ▶ **4. Възприятие:** Възприятието в изкуствения интелект обикновено се отнася до способността на системата да разпознава и интерпретира входни данни, като например изображения, звук или текст, и да извлича смисъл от тях.

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ В ОБЛАСТТА НА ИИ

Artificial Intelligence

Any technique that enables computers to mimic human intelligence, using logic, if-then rules, decision trees, and machine learning (including deep learning).

Machine Learning

Algorithms whose performances improve as they are exposed to more data over time. Ability to learn without being explicitly programmed.

Deep Learning

Subset of machine learning in which multi-layered neural networks learn from vast amounts of data.

ARTIFICIAL INTELLIGENCE ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ

Е способността на цифров компютър или робот да изпълнява задачи, обикновено свързани с интелигентни същества.

MACHINE LEARNING МАШИННО ОБУЧЕНИЕ

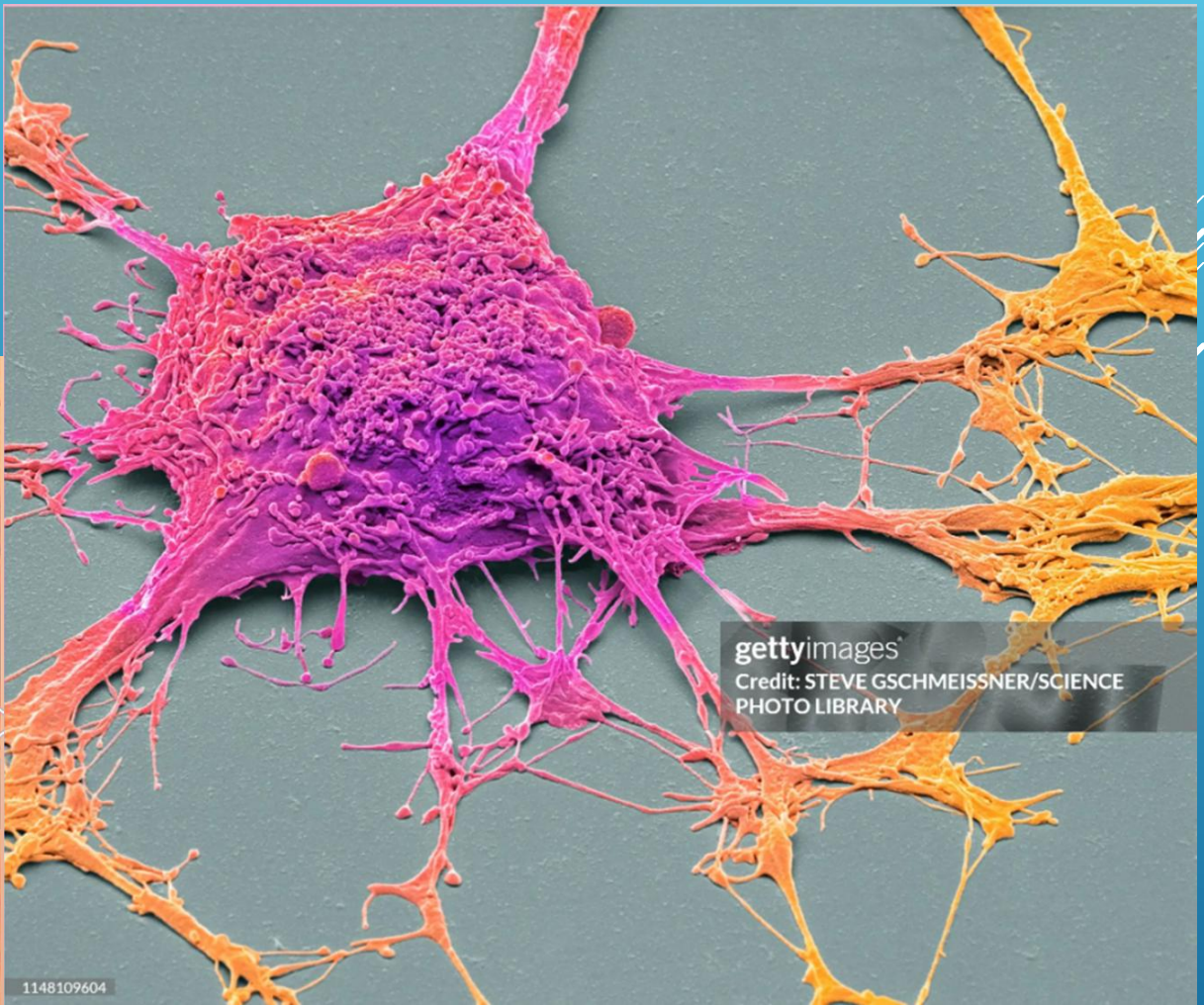
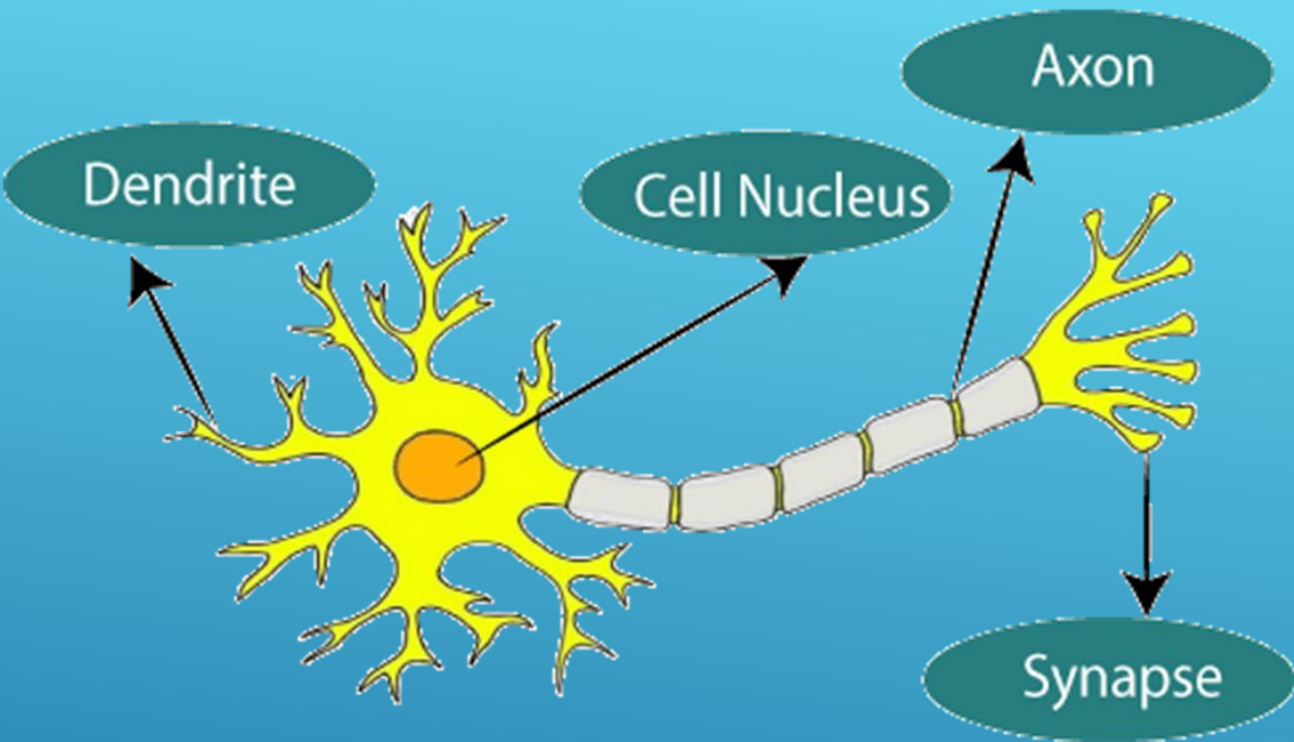
Машинното обучение е вид изкуствен интелект, който позволява самообучение от данни и след това прилага това обучение без необходимост от човешка намеса.

DEEP LEARNING ДЪЛБОКО ОБУЧЕНИЕ

Дълбокото обучение е подмножество на машинното обучение, което използва многослойни невронни мрежи и големи обеми от данни, за да симулира сложната сила за вземане на решения от човешкия мозък.

ЧОВЕШКИ НЕВРОН

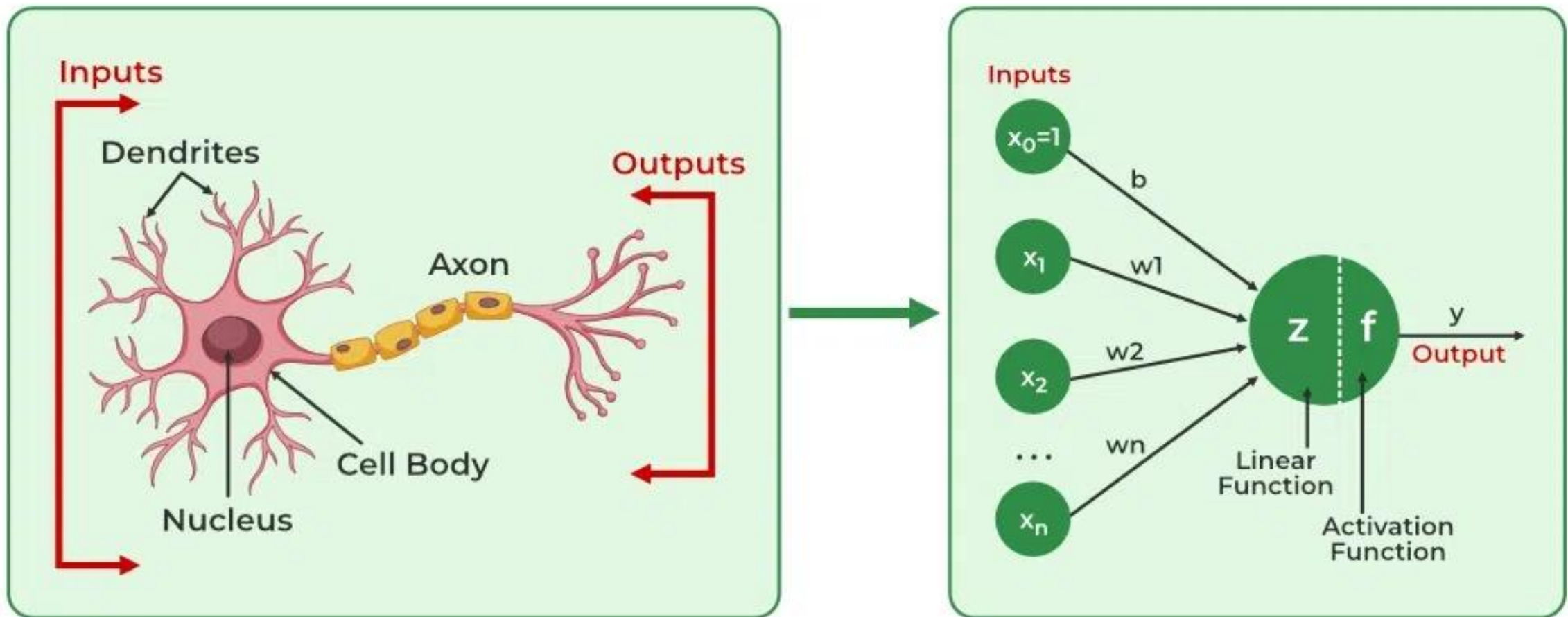
Човешкият мозък се състои от 86 милиарда нервни клетки, наречени неврони. Всеки неврон е свързан с хиляди други клетки чрез аксони.

gettyimages
Credit: BSIP

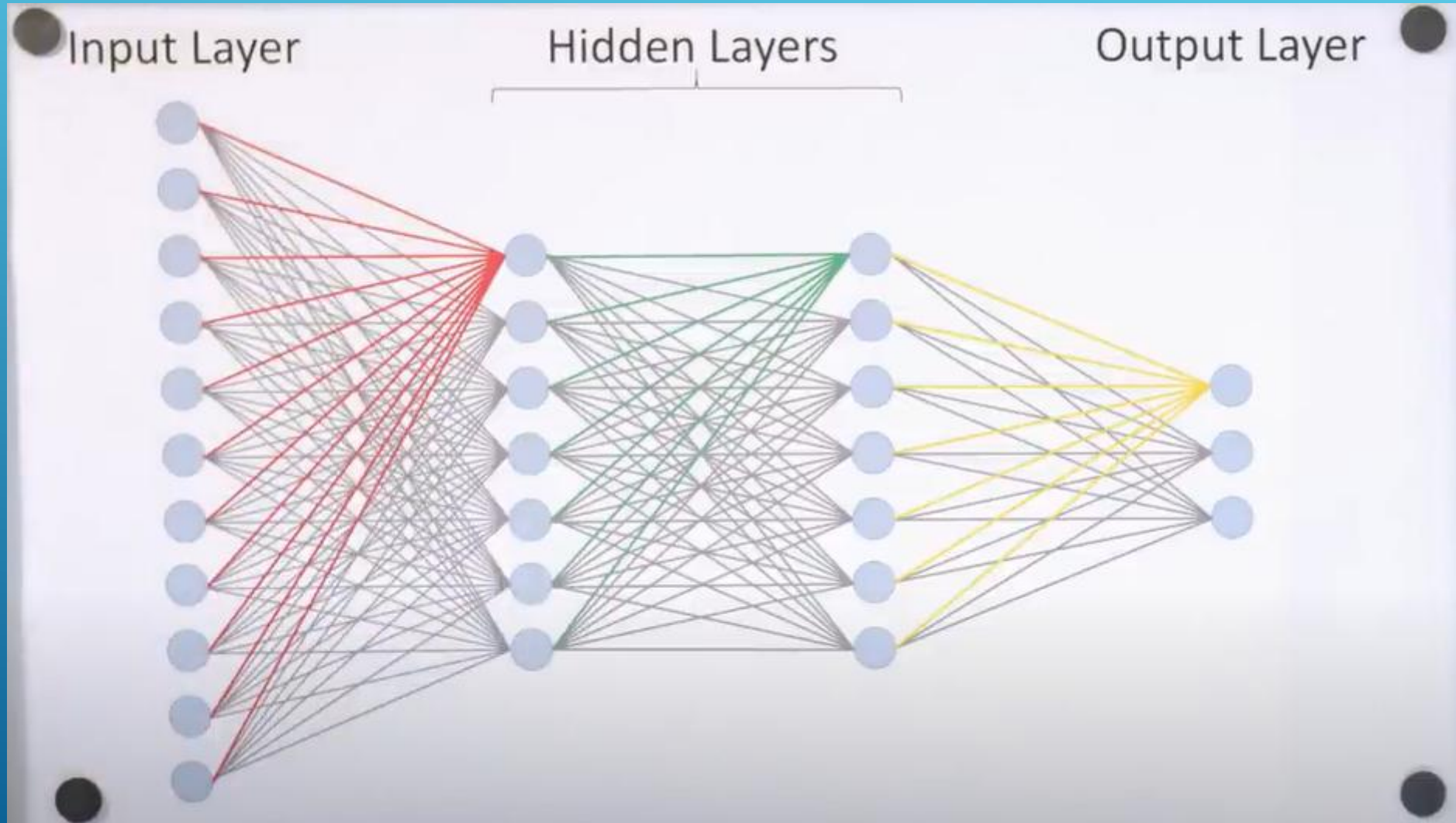
gettyimages
Credit: STEVE GSCHMEISSNER/SCIENCE
PHOTO LIBRARY

ЕСТЕСТВЕН И ИЗКУСТВЕН НЕВРОН

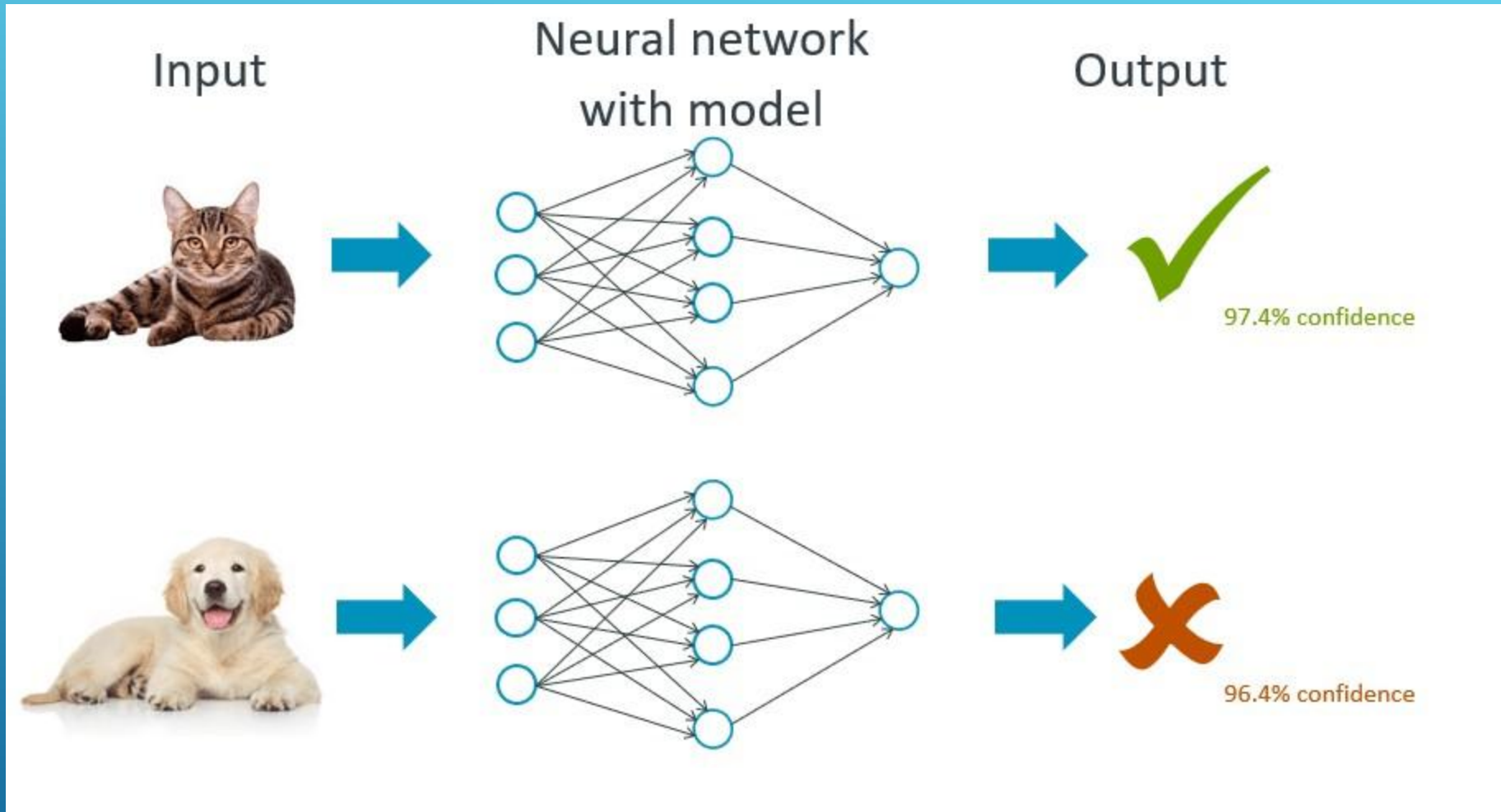

ИЗКУСТВЕНА НЕВРОННА МРЕЖА

Artificial Neural Network - ANN

ИЗКУСТВЕНА НЕВРОННА МРЕЖА

Machine Learning

Input

Feature Extraction

Classification

Output

**[CAT
NO CAT]**

Artificial Intelligence

Any technique that enables computers to mimic human intelligence, using logic, if-then rules, decision trees, and machine learning (including deep learning).

Machine Learning

Algorithms whose performances improve as they are exposed to more data over time. Ability to learn without being explicitly programmed.

Deep Learning

Subset of machine learning in which multi-layered neural networks learn from vast amounts of data.

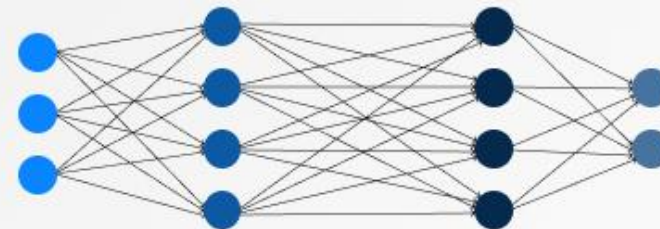

Deep Learning

Input

Feature Extraction and Classification

Output

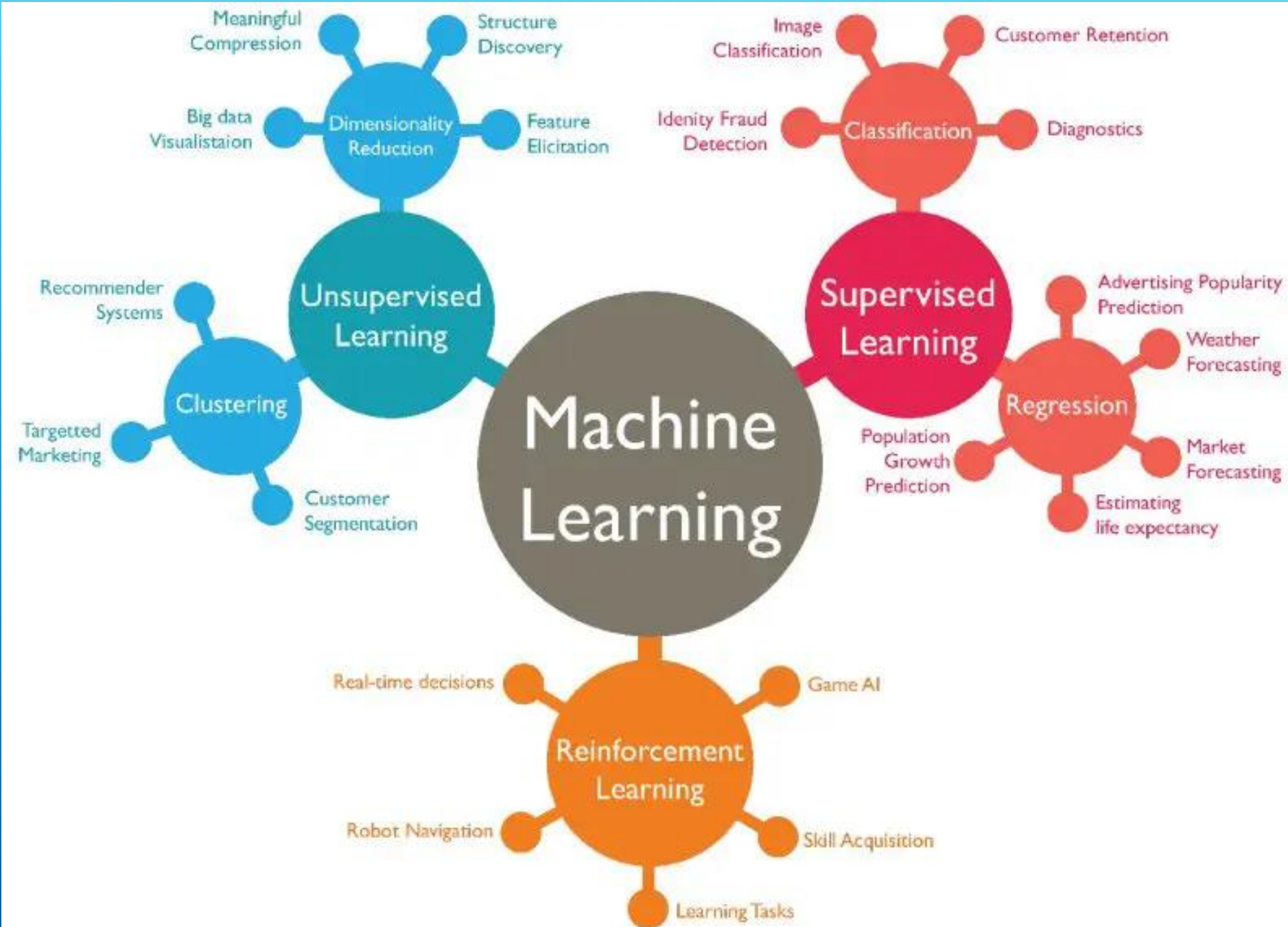
**[CAT
NO CAT]**

ВИДОВЕ МАШИННО ОБУЧЕНИЕ

SUPERVISED LEARNING
Контролирано обучение

UNSUPERVISED LEARNING
Неконтролирано обучение
(ненадзиравано обучение)

REINFORCEMENT LEARNING
Обучение с утвърждение

ТИПОВЕ ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ

TYPES OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Specified For
One Task

Тясноспециализиран
WEAK AI
Изкуствен Интелект

Perform
Operations Like
A Human

Изкуствен
GENERAL AI
общ интелект

More Capable
Than A Human

Превъзхождащ човека
SUPER AI
Изкуствен Интелект

- ▶ **Тясноспециализираният / Слабият AI** се отнася до системи, които са способни да изпълняват конкретни задачи. Голяма част от сега функциониращите системи на изкуствен интелект са именно тесен такъв, който има ясно дефинирана функции. Това е технология, която позволява на високо-функционални системи да преповтарят, а дори да надминават човешките способности по отношение на възложени задачи
- ▶ **Общ / Силен ИИ.** Той описва системи, с разбиращо знание и когнитивни способности, които го правят не отличим от естествения интелект, въпреки, че скоростта и способността на обработка на данните е доста по-бърза и с несравним обем и капацитет. Такъв изкуствен интелект ще може да прави систематични обобщения, да разсъждава и да се учи от опита си. Той ще притежава разбиране с преживяване на заобикалящата го среда, също като хората, но с много по-бързи реакционни възможности. По този път би могъл да се появи специфичен вид от нови (небиологични) същности.
- ▶ **Суперинтелектът** ще надмине човешката интелигентност по всички параметри- от творчество до проява на мъдрост и решаване на проблеми. Той ще бъде такъв тип интелигентност, която не сме наблюдавали сред най-ярките човешки гении. Но феномен от такъв тип буди тревога сред визионери като Илън Мъск и Стивън Хокинг, които считат, че именно това откритие може да доведе до изчезване.
- ▶ ИИ

КЛАСИФИКАЦИЯ - ТИПОВЕ ИИ

AI HISTORY

1950

Alan Turing published an article related to AI in Mind magazine

1956

John McCarthy used the term AI during the Darmouth conference

1997

More sophisticated algorithms and techniques were developed

2002

iRobot launches Roomba, a robotic vacuum cleaner

2008

iPhone incorporates a voice recognition application

2011

IBM's Watson supercomputer surprises the world with its ability to interact

2012

Google introduces its virtual assistant Google Now

2014

Microsoft introduces its virtual assistant Cortana

2017

Alpha Go machine beats 4 professional poker players

2018

Automated driving by Tesla

2019

Leveraging predictive models of human behavior

2020

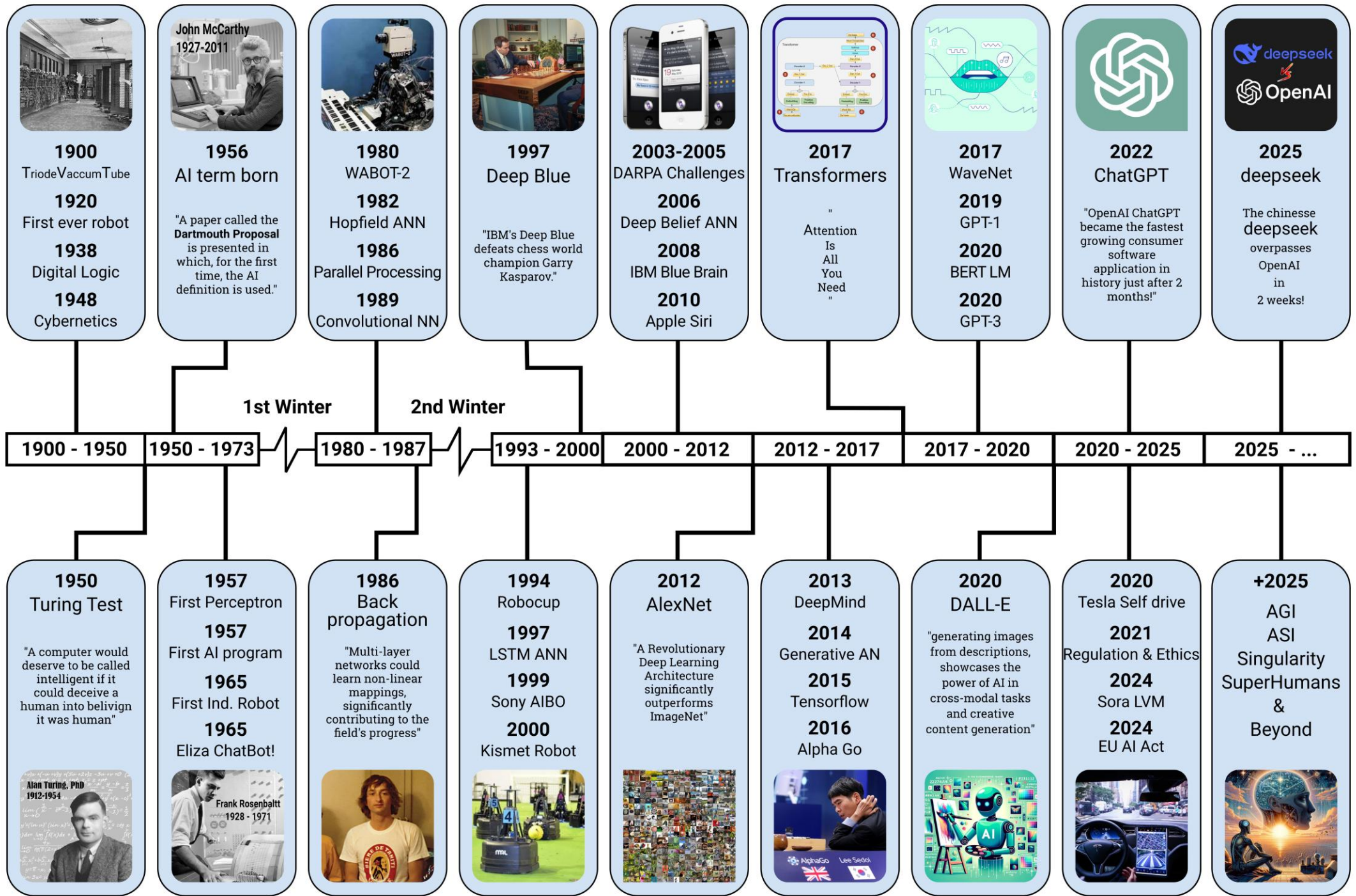
Covid-19 favors advances in the health sector

2022

A notable growth in offices, work areas and homes

2023

OpenAI introduced ChatGPT

Изкуственият интелект

Използване днес и в бъдеще

Няколко примера как вече използваме изкуствения интелект и какви възможности предлага той

Дигитални лични асистенти на смартфони или компютри

Интелигентни климатични инсталации

Интернет на нещата:
свързани с Мрежата прахосмукачки,
хладилници, часовници...

Автономни коли

Пазаруване и рекламиране онлайн

Умно земеделие:
напояване, хранене на животни,
роботи, премахващи плевели

Търсене в интернет
Машинни преводи

Електронна сигурност
Борба с дезинформацията

Оптимизиране на продукти и на вериги за продажба

Роботи във фабриките

